

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 16/14

Λουξεμβούργο, 12 Φεβρουαρίου 2014

Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα στην υπόθεση C-26/13
Árpád Kásler και Hajnalka Káslerné Rábai κατά OTP Jelzálogbank Zrt

Κατά τον γενικό εισαγγελέα N. Wahl, οι ρήτρες που προβλέπουν, για την αποδέσμευση του κεφαλαίου δανείου σε ξένο νόμισμα, την εφαρμογή συναλλαγματικής ισοτιμίας διαφορετικής από εκείνη που εφαρμόζεται για την αποπληρωμή του δανείου δεν εκφεύγουν κατ' ανάγκη της εκτιμήσεως του καταχρηστικού χαρακτήρα τους

Μολονότι μπορεί καταρχήν να γίνει δεκτό ότι οι ρήτρες αυτές αφορούν το κύριο αντικείμενο συμβάσεως δανείου συνομολογηθέντος σε ξένο νόμισμα, εναπόκειται εντούτοις στο εθνικό δικαστήριο να εξακριβώσει αν οι καταναλωτές ήταν σε θέση να κατανοήσουν ότι επιβαρύνονταν με επιπλέον κόστος λόγω της διαφοράς μεταξύ των δύο νομισματικών ισοτιμιών

Η οδηγία για τις καταχρηστικές συμβατικές ρήτρες¹ προβλέπει ότι οι καταναλωτές δεν δεσμεύονται από τις καταχρηστικές ρήτρες που περιλαμβάνονται σε σύμβαση συναφθείσα με επαγγελματία. Ωστόσο, όσον αφορά ρήτρες οι οποίες καθορίζουν το κύριο αντικείμενο της συμβάσεως καθώς και την αναλογία μεταξύ της τιμής και της αμοιβής, αφενός, και των υπηρεσιών ή αγαθών που θα παρασχεθούν ως αντάλλαγμα, αφετέρου, η οδηγία προβλέπει ότι δεν είναι δυνατόν να εκτιμηθεί ο καταχρηστικός χαρακτήρας τους, εφόσον είναι διατυπωμένες κατά τρόπο σαφή και κατανοητό.

Στις 29 Μαΐου 2008 ο Á. Kásler και η H. Káslerné Rábai συνήψαν με μια ουγγρική τράπεζα σύμβαση ενυπόθηκου δανείου συνομολογηθείσα σε ξένο νόμισμα. Η τράπεζα χορηγούσε στους δανειολήπτες δάνειο ύψους 14 400 000 HUF (περίπου 46 469 ευρώ), του οποίου η ισοτιμία σε ελβετικά φράγκα καθορίστηκε σε 94 240,84 CHF. Βάσει της συμβάσεως, το ζεύγος Kásler ενημερωνόταν ότι πέραν του ποσού του δανείου, οι τόκοι και τα διαχειριστικά έξοδα, καθώς και οι τόκοι υπερημερίας και τα λοιπά έξοδα θα υπολογίζονταν επίσης σε CHF.

Η σύμβαση όριζε επίσης ότι το ύψος του δανείου σε ξένο νόμισμα προσδιοριζόταν βάσει **της τιμής αγοράς** του εν λόγω νομίσματος, την οποία εφαρμόζε η τράπεζα κατά τον χρόνο αποδεσμεύσεως των κεφαλαίων. Εντούτοις, κατά τη σύμβαση, το ποσό εκάστης των οφειλόμενων δόσεων σε HUF θα καθοριζόταν την προηγούμενη της ημέρας κατά την οποία η δόση θα καθίστατο απαιτητή βάσει **της τιμής πωλήσεως του CHF που εφαρμόζε η τράπεζα.**

Το ζεύγος Kásler προσέβαλε ενώπιον των ουγγρικών δικαστηρίων τη ρήτρα δυνάμει της οποίας η τράπεζα μπορούσε να υπολογίσει τις ληξιπρόθεσμες δόσεις βάσει της τιμής πωλήσεως του CHF. Υποστήριξε ότι η ρήτρα αυτή είναι καταχρηστική, στο μέτρο που προβλέπει, για την αποπληρωμή του δανείου, την εφαρμογή συναλλαγματικής ισοτιμίας διαφορετικής από εκείνη που εφαρμόστηκε κατά την αποδέσμευση του κεφαλαίου.

Το Κύριο (Ανώτατο δικαστήριο της Ουγγαρίας), ενώπιον του οποίου ασκήθηκε αναίρεση, ερωτά το Δικαστήριο αν η ρήτρα που καθορίζει τη συναλλαγματική ισοτιμία σε σύμβαση δανείου συνομολογηθέντος σε ξένο νόμισμα αφορά το κύριο αντικείμενό του ή τη σχέση ποιότητας/τιμής της παροχής. Επικουρικώς, ζητεί να μάθει σε ποιες περιπτώσεις η ρήτρα αυτή πρέπει να θεωρηθεί ότι είναι διατυπωμένη κατά τρόπο σαφή και κατανοητό, οπότεν ο καταχρηστικός χαρακτήρας της δεν μπορεί να εκτιμηθεί βάσει της οδηγίας. Το ουγγρικό δικαστήριο ερωτά επίσης αν, στην

¹ Οδηγία του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 1993, σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές (ΕΕ L 95, σ. 29).

περίπτωση κατά την οποία η σύμβαση δεν μπορεί να εκτελεστεί κατόπιν απαλοιφής της καταχρηστικής ρήτρας, ο εθνικός δικαστής δύναται να την τροποποιήσει ή να τη συμπληρώσει.

Με τις σημερινές προτάσεις του, ο γενικός εισαγγελέας N. Wahl διευκρινίζει, πρώτον, ότι, για τον προσδιορισμό του κυρίου αντικειμένου συμβάσεως, πρέπει να καθοριστεί, σε εκάστη των περιπτώσεων, ποια ή ποιες είναι οι ουσιώδεις παροχές οι οποίες πρέπει αντικειμενικώς να θεωρούνται ουσιώδεις στο πλαίσιο της οικονομίας της συμβάσεως. Πρέπει δηλαδή να εξακριβωθεί αν οι επίμαχες ρήτρες αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα των παροχών που ορίζουν τη σύμβαση, υπό την έννοια ότι, ελλείψει των εν λόγω ρητρών, η σύμβαση απολλύει ένα εκ των θεμελιωδών χαρακτηριστικών της ή δεν δύναται να εκτελεσθεί βάσει των λοιπών συμβατικών όρων.

Στο πλαίσιο αυτό, ο γενικός εισαγγελέας N. Wahl εκτιμά ότι, προκειμένου για δάνειο συνομολογηθέν συγκεκριμένα σε ξένο νόμισμα (όπως το επίμαχο εν προκειμένω), **οι ορίζουσες τις εφαρμοστέες συναλλαγματικές ισοτιμίες ρήτρες εμπερικλείονται**, όπως και οι σχετικές με τη διάθεση του κεφαλαίου και την καταβολή τόκων ρήτρες, **στο κύριο αντικείμενο της συμβάσεως**. Συγκεκριμένα, αποτελούν ένα από τα ουσιώδη στοιχεία του μηχανισμού χορηγήσεως δανείων σε ξένο νόμισμα, αφού, ελλείψει των εν λόγω ρητρών, η εκτέλεση της συμβάσεως θα ήταν αδύνατη.

Δεύτερον, όσον αφορά το ζήτημα αν οι ρήτρες αυτές έχουν διατυπωθεί κατά τρόπο σαφή και κατανοητό, ο γενικός εισαγγελέας εκτιμά ότι η εξέταση του κριτηρίου αυτού δεν θα έπρεπε να περιορίζεται στην αμιγώς γραμματική πτυχή τους. Πράγματι, ο σαφής και κατανοητός χαρακτήρας συμβατικής ρήτρας πρέπει να παρέχει στον καταναλωτή τις πληροφορίες βάσει των οποίων αυτός θα είναι σε θέση να σταθμίσει τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της συνάψεως της δεδομένης συμβάσεως, καθώς και τους κινδύνους που η συγκεκριμένη πράξη εμπερικλείει. **Ο καταναλωτής θα πρέπει να κατανοεί όχι μόνον το περιεχόμενο της ρήτρας, αλλά ομοίως τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτήν.**

Όσον αφορά την επίμαχη δανειακή σύμβαση, ο γενικός εισαγγελέας N. Wahl εκτιμά ότι οι συμβατικοί όροι για τη συναλλαγματική ισοτιμία που εφαρμόστηκε κατά την αποδέσμευση και κατά την αποπληρωμή του δανείου είναι διατυπωμένοι με σαφήνεια. Φρονεί, εντούτοις, ότι **αμφιβολίες δύναται να εκφρασθούν περί του κατά πόσον ο καταναλωτής ήταν σε θέση να κατανοήσει ότι επιβαρυνόταν με επιπλέον κόστος λόγω της διαφοράς μεταξύ της τιμής πωλήσεως και της τιμής αγοράς του ξένου νομίσματος**. Συναφώς, ο N. Wahl εκτιμά ότι στο Κύβια απόκειται να δώσει απάντηση στο ερώτημα αυτό λαμβανομένων υπόψη των αντικειμενικών στοιχείων που παρασχέθηκαν κατά τη σύναψη της συμβάσεως.

Τέλος, ο γενικός εισαγγελέας φρονεί ότι, στην περίπτωση κατά την οποία η απαλοιφή καταχρηστικής ρήτρας καθιστούσε, όπως συμβαίνει εν προκειμένω, αδύνατη την εκτέλεση της συμβάσεως, **η οδηγία δεν εμποδίζει τον εθνικό δικαστή να αντικαταστήσει την επικρινόμενη ρήτρα με εθνική διάταξη ενδοτικού δικαίου**, όταν η αντικατάσταση αυτή είναι δυνατή βάσει του εθνικού δικαίου. Συγκεκριμένα, η πρακτική αυτή καθιστά δυνατή την εκπλήρωση του σκοπού της οδηγίας που συνίσταται στην αποκατάσταση της ισορροπίας μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών και παράλληλα στη διατήρηση, κατά το μέτρο του δυνατού, του κύρους της συμβάσεως ως όλου.

Αν μια τέτοια αντικατάσταση απαγορευόταν και ο δικαστής ήταν υποχρεωμένος να ακυρώσει τη σύμβαση, θα διακυβευόταν ο αποτρεπτικός χαρακτήρας της ποινής της ακυρότητας, καθώς και ο σκοπός προστασίας του καταναλωτή. Εν προκειμένω, μια τέτοια ακύρωση θα συνεπαγόταν το απαιτητό του συνόλου του οφειλόμενου ποσού του δανείου. Τούτο όμως μπορεί να υπερβαίνει τις οικονομικές δυνατότητες του καταναλωτή και, ως εκ τούτου, να λειτουργεί περισσότερο προς τιμωρία του ίδιου παρά του δανειστή, ο οποίος, δεδομένης της εν λόγω συνέπειας, δεν θα είχε κίνητρο να αποφεύγει την εισαγωγή τέτοιων ρητρών στις συμβάσεις του.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα δεν δεσμεύουν το Δικαστήριο. Έργο του γενικού εισαγγελέα είναι να προτείνει στο Δικαστήριο, με πλήρη ανεξαρτησία, νομική λύση για την υπόθεση που του έχει ανατεθεί. Η υπόθεση τελεί υπό διάσκεψη στο Δικαστήριο. Η απόφαση θα εκδοθεί αργότερα.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) των προτάσεων δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα CURIA κατά την ημερομηνία αναπτύξεώς τους

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από την ανάπτυξη των προτάσεων διατίθενται από το "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106